

PLACETA DE L'ORAT

per
VICENT FAUSTO i MANZANO

PARLANT DE COM PARLEM

Tots hem rigut més d'una vegada en sentir parlar la gent gran per la dificultat amb què han pronunciat paraules i la manera com ho han resolt. Recordeu tot un seguit de mots que la gent gran, val a dir que no tota, distorsionava, i molts encara distorsionen, en la pronúncia i la morfologia.

Arribats que som ací cal fer una observació que és de justícia. I és que moltes vegades hem cregut que els vells parlaven malament, quan la veritat era que el seu vocabulari era ben fidel al propi idioma i, per tant, encara conservava paraules i expressions que nosaltres havíem castellanitzat o, si més no, deformat. Ara, a distància en el temps i amb més coneixements sobre la nostra llengua, caiem en el compte que els nostres vells no parlaven tan malament com de xiquets ens hi semblava. Paraules o expressions com *ganivet*, *ruc*, *Aïóder*, *França*, *Terol*, *aturar*, *vincl*, *en rompre l'alba*, *entre Ares i Benassal*, etc. són autènticament genuïnes i corresponen al ric cabdal de la llengua. Pobres vells! Ara resulta que no tot el que deien ho deien malament. Caldrà, per tant, reconèixer-los el mèrit d'haver estat transmissors fidels d'una paraula a desgrat d'unes circumstàncies totalment contràries a la perpetuació de l'idioma.

Tornant a la parla dels vells, veiem que les causes de la

deformació lèxica són d'allò més variat, anant des de l'origen castellà de la paraula, amb fonemes inexistents al nostre sistema lingüístic i que no han estat articulades massa vegades per la condició valencianoparlant i de vegades analfabeta de l'individu (com és el cas dels fonemes representats en castellà per les lletres *z* i *j*, a cultismes no habituals en el vocabulari usual i domèstic (*psicòlogo*, *pedagogo*, etc.), noms i marques d'aparells, sistemes, establiments, institucions (televisió, DKW, etc.), deformació tradicional de la paraula, etc. És curiós com de vegades s'ha optat per la reducció, quan no per la substitució (*crystaleria*, *Casota*, etc.).

La llista que ve a continuació és un recull de paraules arreglades al carrer, i principalment a la Placeta de l'Orat. Al costat de la versió "correcta" hi figura la popular. Val a dir que hi ha més d'una llengua en joc, des del castellà al llatí passant pel francès, l'anglès, etc.

Paraules considerades

Aduana
Ambulatori
Amortitzar
Apartament
Apoplexia
Autònom
Bicicleta
Bingo
Biquini
Bungalow
Càncer
Cine
Cointreau
Cooperativa
Democràcia
DKW
Ensurt
Fausto
Frankfurt
Fútbol
Gabriel
Geranio
GRAPO
Guadalupe
Helicóptero
Heliodor
Hermenegildo
Institut de Previsió
Jesús
Joaquín
José
Manuel
Menstruació
Moto
Municipal
Pàrvul
Pedagogo
Penicilina
Psicólogo
Quiniela
Ràdio
Rèdit
Requiescat in pacem
Residència Sanitària
Residència "Cristal"
Semàforo
Supositori
Talonari
Teatro
Televisió
Torre Eiffel
Vicente
Video
Whisky
Zirconio
Zumo

Versió popular

Diana
Laboratori
Mortertitzar
Aparcament
Profecia
Autòmono
Mecicleta
Bimbo
Piquini
Búlgaro
Alcàncer
Cini
Control
Comparativa
Hemorràgia
Una de cada uve
Insult
Flaustos
Kànfort
Fúrgol
Garbial, Grabiell
Genario
DRAPO
Galiupe, Guardalupe
Trelicoptero
Leadoro, Lladoro
Menequildo
La Casota
Quessús
Quaquín
Cossé
Maniuel
Masturbació
Amoto
Monocipal
Pàrgul
Pedólogo, podólogo
Picilina
Autólogo, psicólogo
Canela, tiniebla
Arràdio
Rèlit
Rèquies càntin pàcem
Resistència
Cristaleria
Atmósfero, mamífero
Compositori, Depositori
Tocolonari
Treato
Terevisió
Torre Infiel
Vissiente
Vidrio, Bidé
Disqui
Friscornio
Humo